

Ålands omsorgsförbund k.f.

BUDGET 2017

Ekonomiplan 2017-2019

FST 07.12.2016
FFGE 22.12.2016

www.aof.ax

Mj *4j'*

1. VERKSAMHETSIDÉ FÖR ÅLANDS OMSORGSFÖRBUND K. F.	2
1.1. Grunden för verksamheten	2
1.2. Verksamhetsformer	2
1.3. Kommunalförbundets organ för beslutsfattande	2
1.4. Organisationen av individuella klientärenden.....	3
1.5. Omsorgsdirektörens budgetöversikt	3
1.5.1. Aktuellt för år 2017	4
1.5.2. Aktuellt för 2018 - 2019	5
1.6. Personal	6
1.6.1. Aktuellt läge.....	6
1.6.2. Mål år 2017.....	6
1.6.3. Förändringsstrategier år 2017	7
2. VERKSAMHETEN.....	9
2.1. FÖRVALTNING	9
2.1.1. Förtroendevalda.....	10
2.1.2. Allmän och ekonomiförvaltning	10
2.1.3. Fastighetsservice	11
2.1.4. Socialförvaltning och omsorgsbyrå	12
2.1.5. Personal- och arbetarskyddsorgan	14
2.2. DAGLIG VERKSAMHET	15
2.2.1. Beskrivning	15
2.2.2. Förändringar	16
2.3. BOENDESERVICE	19
2.3.1. Gruppboende	19
2.3.1.1. Beskrivning	19
2.3.1.2. Förändringar.....	20
2.3.2. Korttidshem	23
2.3.2.1 Beskrivning	23
2.3.2.2. Förändringar.....	23
2.3.3. Boendestöd	25
2.3.3.1. Beskrivning	25
2.3.3.2. Förändringar.....	25
2.4. SPECIALFRITIDSHEMSVERKSAMHET	27
2.4.1. Beskrivning	27
2.4.2. Förändringar	27
2.5. FÖRMEDLADE TJÄNSTER.....	29
3. EKONOMISK ÖVERSIKT.....	30
3.1. BUDGETERADE KOMMUNANDELAR.....	30
3.2. RESULTATRÄKNING	31
3.3. FINANSIERINGSDEL	32
3.4. INVESTERINGSDEL	32
Bilaga 1. Första året med stödbehovsbedömningar.....	34
Bilaga 2. Förteckning över ordinarie personal.....	36
Bilaga 3. Särskilda landskapsandelen.....	37
Bilaga 4. Åtgärder för minskning av sjukfrånvaron år 2017.....	38

M Uj

1. VERKSAMHETSIDÉ FÖR ÅLANDS OMSORGSFÖRBUND K. F.

1.1. Grunden för verksamheten

Specialomsorgen i landskapet Åland regleras av Landskapslagen om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (ÅFS 48/78). Lag om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (381/2016) är från 10.06.2016 i kraft även på Åland.

Åland utgör ett särskilt specialomsorgsdistrikt vilket förvaltas av kommunalförbundet, Ålands omsorgsförbund k.f., med samtliga åländska kommuner som medlemmar. Enligt det reviderade grundavtalet från 1.1.2013 har Ålands omsorgsförbund k. f. till uppgift att ordna lagstadgade specialomsorger om utvecklingsstörda för medlemskommunerna. Kommunalförbundet kan även ha hand om annan verksamhet innefattad i specialomsorgen genom särskilt avtal och särskild ekonomisk överenskommelse med deltagande kommuner. Sådan annan verksamhet som förbundet fortsättningsvis har hand om ännu år 2017 är specialfritidshemsservicen, som ges på barnomsorgslagens grunder. Därtill har sedan 2015, på enskild kommuns begäran tillkommit service för en ny persongrupp, med förvärvat handikapp.

1.2. Verksamhetsformer

Utgående från personliga ansökningar om service hos hemkommunerna, har kommunerna sökt den individuella specialomsorgen de godkänt för var och en att produceras via omsorgsförbundet. Verksamhetsformer som förbundet erbjuder är följande serviceformer:

- omsorgsbyråservice; rådgivning, information, pedagogisk handledning och sociala utredningar
- daglig verksamhet
- gruppboendeservice, inklusive tidigare invidboende och effektiverad vård
- boendestöd (tidigare benämnt lägenhetsboende)
- avlastning i form av korttidsboende
- specialfritidshem (enl. barnomsorgslagen)
- förmedlade tjänster, specialomsorg producerad av andra huvudmän i landskapet och utanför Åland i riket och i Sverige
- service vid förvärvat handikapp.

1.3. Kommunalförbundets organ för beslutsfattande

- Förtroendemannaledningen

Förbundsfullmäktige, med en ledamot per kommun med en röst per varje påbörjat femhundredatal invånare i kommunen vid årets början, var och en har personlig suppleant, mandatperioden följer kommunalvalsintervallen

Förbundsstyrelsen, har 5 – 7 medlemmar, vilka utses av fullmäktige, var och en har personlig suppleant

M U

1.4. Organisationen av individuella klientärenden

De individuella besluten om specialomsorger, såsom antagande av omsorgsprogram, fattas av den i specialomsorgslagen förutsatta ledargruppen för specialomsorger i vilken omsorgsdirektören är ordförande och servicechefen föredragande. Medlemmar är därtill en sakkunnig läkare från ÅHS och metod- och kvalitetschefen.

1.5. Omsorgsdirektörens budgetöversikt

- a. Omvärldsmässigt är omsorgsförbundet på ett idag okänt sätt, beroende av att någon form av ändrad struktur för organiserandet av socialvården på Åland kommer att träda ikraft till den första januari 2019, i enlighet med LL om en kommunalt samordnad socialtjänst (2016:2). Därmed kan både huvudmannaskapet förändras samt någon form av strukturförändring komma att påbörjas under planperioden.
- b. Revideringen av handikappservicelagstiftningen har på rikshåll stannat igen. Denna gång främst med hänvisning till den där aktuella SOTE-lagstiftningen, gällande indelningen av landet i helt nya socialserviceregioner på en ny landskapsnivå inför 2019. Lagförslaget benämnt *Lag om särskild service med anledning av funktionshinder* kvarstår.
- c. Arbetsmässigt omfattande det kommande året är uppfyllandet av den nya Lagen om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (381/2016), som trätt ikraft 10.6.2016, vilken gäller omedelbart även på Åland. Den omfattar att kriterierna för behörig personal i nya 1 a § stärkts samt att till lagen fogats;
  - nya bestämmelser som stärker självbestämmanderätten, stöd för personen att klara sig själv på egen hand samt minskning av användningen av begränsningsåtgärder
  - nya bestämmelser om förutsättningarna för att använda begränsningsåtgärder samt om förfarandet som efterföljs då beslut fattas om begränsningsåtgärder
  - nya bestämmelser om bland annat genomgång i efterhand och anteckning av begränsningsåtgärder, om rapport om och delgivning av begränsningsåtgärder, om tjänste- och skadeståndsansvar samt effektiverad myndighetstillsyn
  - ändrade bestämmelser om specialomsorg oberoende av personens vilja

Enligt det nya 3 a kap. kan begränsningsåtgärder inte genomföras av någon annan än yrkesutbildade personer inom socialvården eller hälso- och sjukvården som ingår i personalen på verksamhetsenheten.

Lagstiftningsåtgärderna har vidtagits så att lagen ändrats för att uppfylla kraven i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

- d. Ytterligare förväntas kommunalförbundet 2018 omfattas av någon form av nytt landskapsandelssystem.
- e. Boendestödet bibehålls efter förbundsstyrelsens beslut 7.12.2016, § 103, men påverkar inte märkbart den totala kommunandelen, eftersom denna sannolikt sänks pga semesterpenninginbesparing och sänkta arbetsgivaravgifter. Såvida konkurrenskrafts-avtalet inte på Åland blir att motsvara denna beräknade inbesparing, ger förbundsstyrelsen ledningen i uppdrag att utarbeta motsvarande inbesparing.

my yg

1.5.1. Aktuellt för år 2017

Totalt verkar inom omsorgsförbundet 20 servicepunkter år 2017 lokaliserade till Finström, Hammarland och Mariehamn.

- a. Boendekön har under 2016 kommit fast behoven och fasats ut i och med ibruktagandet av flera nya boendeenheter det senaste året; Södragatan (12 platser), Köpmansgatan (8 platser) och Maskrosen (10 platser). I och med att boendeenheten Havsgatan, med 6 platser i Mariehamn, tillkom 2015 har boendeenheten Smedjegränd i Lemland, med fem platser, minskat i attraktion med endast tre av fem platser belagda till 30.6.2016. Därmed är enheten sedan 1.8.2016 uthyrd till kommunen för barnomsorgsändamål i första hand ett år, med option på ett andra år 1.8.2017 – 31.7.2018. Den nu kända minimala boendekön för 2017 – 2019 medför att varken budget 2017 eller ekonomiplan 2018-2019 omfattar boendeverksamhet där. För 2017 beräknas samtliga totalt 79 tillgängliga boendeplatserna vara i bruk.
- b. 2017 föreslås benämningen lägenhetsboende ändra till Boendestöd. Under året övervägs ett utökat samarbete mellan boendeenheterna och det minskande boendestödet (tidigare benämnt lägenhetsboende), vilket närmare beskrivs i avsnittet om Boendestöd.
- c. Volymerna i daglig verksamhet ökar 2017, med anledning av att dryga 10-tal unga avslutade yrkesträningsprogrammet sommaren 2016. Dessa klienter kommer därmed att vara sitt första hela år inom dagliga verksamheten år 2017. Därtill ingår i dagliga verksamhetens volymer flera ungdomar som avslutat grundskolan, men inte antagits till yrkesträningsprogrammet, trots upprepade ansökningar. Noteras att kostnadsmässigt belastas omsorgsförbundets dagliga verksamhet när yrkesgymnasiets, d.v.s. landskapets, budget inte räcker till att anta alla elever (genomsnittskostnaden för en kommun för att ha en klient i förbundets dagliga verksamhet är år 2017 ca 31 120 € per år).
- d. Den separata fritidsverksamheten, som använts minimalt 2016, planeras för 2017 ingå i den dagliga verksamheten. På så sätt kan fritidsinsatser erbjudas individuellt inom daglig verksamhet.
- e. Sedan 15.8.2016 verkar Specialfritidshems- och korttidshemverksamheten i gemensamma lokaler vid Svedgränd 1, som en följd av att underlaget för avlastningen blivit minimalt och att över hälften av eleverna på specialfritidshemmet även anlitar korttidshemmet. Huruvida Specialfritidshemsverksamheten, liksom övrig fritidshemsverksamhet, under planperioden kommer att övergå till bildningssektorn och träningsundervisningens huvudman, är fortfarande oklart.
- f. Stödbehovsbedömningar, i enlighet med beslut härom i 2016-års budget, s.k. vårdtyngdsmätningar, är den största nyheten i budgetförslaget för 2017. Dessa omfattar inledningsvis verksamhetsformerna Gruppboendeservice (tidigare gruppboende, individboende och effektiverad vård) samt Daglig verksamhet. Budgetupplägget för 2017 ändrar tydligt då de tidigare enhetspriserna per verksamhetsform inte längre är utjämnade, varken enhets- eller personvis, utan omfattar å priser utgående från enskilda klientbedömningar, där representanter för respektive hemkommun, som beställare varit delaktiga liksom representanter för den personal som arbetar med respektive klient på varje enhet inom förbundet. Bedömningskategorierna för både daglig verksamhet och boendeservice beskrivs separat i Bilaga 1.
- g. Personalens friskvård föreslås i förebyggande syfte utökas från 100,- € till 150,- € per person och år. (Kostnadsökning om ca 8 700 €/år).
- h. För personal (25 st.) utanför periodarbetssystemet Titania föreslås, i enlighet med styrelsens beslut 10.8.2016, ett provår med flexitid via ett maskinellt tidsregistreringssystem. Investerings- och driftskostnad om totalt ca 11 000 €.

M U

- i. Upphandlingar för 2017:
- Företagshälsovården upphandlas för en tvåårsperiod; 1.1.2017 – 31.12.2018. Föreslås att sjukvård på allmänläkarnivå inkluderas i företagshälsovården. (Kostnadsökning om ca 23 000 € brutto = ca 12 000 € netto).
  - Lunchen för daglig verksamhet upphandlas alternativt köps av förläggningsskommunerna Finström och Mariehamn, via något av deras lunchkök
  - Klienttransporterna i taxi med rullstolslift upphandlas för tiden 1.8.2017 -31.12.2018.
- j. Investeringar 2017:
- Ny klienttransportbil 50 000 €, i enlighet med ekonomiplanen för 2016 – 2018, för att minska en av två upphandlade skjutsar i o. m. att dessa inte kan varieras i den mån klienternas mående det kräver.
  - Utöver löpande fastighetsunderhåll av förbundets fastigheter via driftsbudgeten kommer under året att upphandlas fastighetsförbättring av Hildas Hus fasad och omläggning av taket vid boendet Tistelgränd, beräknas härför ett bundet anslag om 150 000 €.

1.5.2. Aktuellt för 2018 - 2019

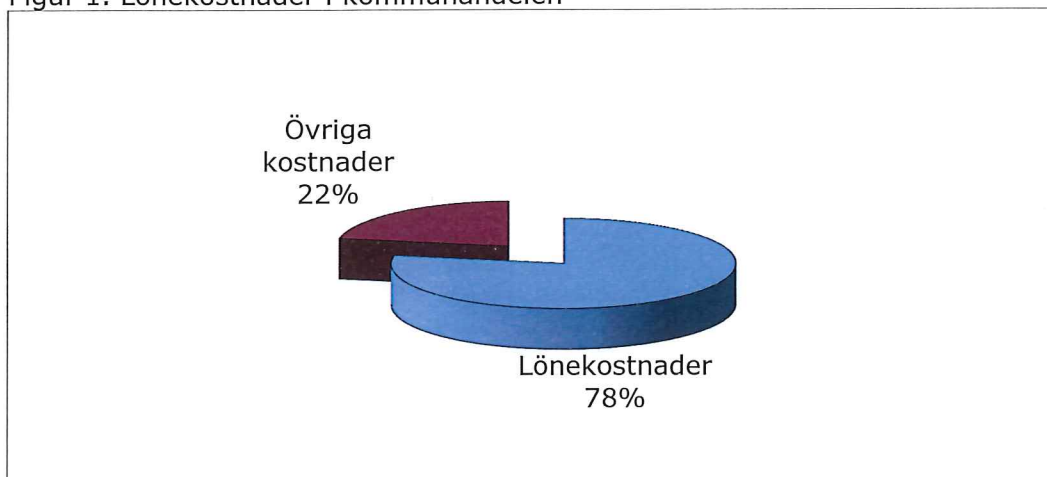
- a. Dagliga verksamhetens lokaler Kometen och Sputnik på Askuddsvägen 28 har ett 10-årigt hyreskontrakt som går ut 31.5.2018. Dessa ytor är ytterst olämpliga eftersom en stor del utgör källarvåning som inte kan utnyttjas av klinterna. Därmed föreslås detta kontrakt sägas upp till 1.6.2018, så att de ersättande lokalerna därefter omfattar ett lunchkök som i egen regi kan tillreda luncher för daglig verksamhet, vilket beskrivs närmare i avsnittet daglig verksamhet.
- b. Ny ersättande fastighetsskötarbil för ambulerande mellan förbundets 20-tal verksamhetspunkter. Den befintliga är från år 2001 och medkörd över 200 000 km.
- c. Från och med höstterminen 1.8.2018 beräknas i ekonomiplanen att bildningssektorn blir huvudman för specialfritidshemsverksamheten, i likhet med övrig fritidshemsverksamhet i landskapet.
- d. Inom år 2018 behöver så väl grundavtal som förvaltningsstadga gällande förbundets verksamhet uppdateras i enlighet med de omgivande strukturförändringar som kommer att träda ikraft 2019. Förvaltningsmässigt föreslås omsorgsförbundets nuvarande tillfälliga ledningsgrupps struktur fortgå i projektform tills en ändring i förvaltningsstadgan gjorts.

1.6. Personal

Specialomsorgsverksamheten är en mycket personalintensiv, där 78 % av kommunandelarna utgör lönekostnader.

Figur 1. Lönekostnader i kommunandelen

Budget 2016: Lönekostnadernas andel 77 %

1.6.1. Aktuellt läge

Specialomsorgen har i dagsläget en personalvolym om 153 anställda i tillsvidare eller ordinarie arbets- eller tjänsteförhållande. Personalomfång som de facto behövs är större än så då arbetsschemat behöver täckas vid ordinarie personals frånvaro som semesterar, arbetsledigheter, sjukledigheter och övriga som bl.a. söckenhelgsförkortningsledigheter. Flexibilitet krävs ofta av den fastanställda personalen som är tidvis tvungen att arbeta mertid och justera scheman för att det skall finnas personal på plats de tider klienterna behöver personal.

Kraven på de anställda, bl.a. med en hel del ensamarbete, innebär påfrestningar vilket kan resultera i ökade sjukskrivningar. Sjukledigheterna består av såväl korta som långa sjukskrivningsepisoder där de långa sjukskrivningsepisoderna i stor utsträckning har varit sjukskrivningar p.g.a. utmattning, depression eller andra psykiska tillstånd under de senaste årens lopp.

Bokslutet år 2015 påvisade en hög andel av sjukdagarna då 11,5 % av planerad arbetstid utgjorde sjukfrånvarodagar. Sjukfrånvaro innebär ökade kostnader i form av sjukdagar icke ersatta av FPA, kostnader för anställande av vikarierande personal samt förlust av kompetens och kontinuitet då kunnig personal är frånvarande.

1.6.2. Mål år 2017

För år 2017 behöver satsningar göras för det fortsatta förbättringsarbetet med personalens välmående och psykosociala hälsa i arbetet. För detta måste medel att hantera företagshälsovård, friskvård och fortbildning finnas i tillräckligt stor omfattning.

Viktigt är att personalvolymen är väl dimensionerad i förhållande till arbetsmängden på respektive enhet för att de anställda ska beredas bästa möjliga att ge en kvalitativt god vård. Genom att personalen inte överbelastas ökar möjligheten att de anställda faktiskt får en bra arbetssituation och inte riskerar långtidssjukskrivningar p.g.a. utmattning, stress m.m.

M. Uj.

Målsättningen med förebyggande personalpolitiska åtgärder är att minska sjukfrånvaroandelen från 11,5 % till 7 % under år 2017 och att personalen skall trivas på arbetet. (Se bilaga 4, åtgärder för minskning av sjukfrånvaron år 2017).

1.6.3. Förändringsstrategier år 2017

Personalvolym

Nytt för år 2017 är att personalens volym har reglerats enligt utfallet av de under 2016 utförda stödbehovsbedömningarna, vilket innebär att personaltätheten justeras inom förbundet baserat på klienternas behov av stöd.

Personaltätheten har hittills viktats under år 2016 för boendeverksamheten i en sådan utsträckning att behovet av personalvolym på respektive enhet framgår. Inom den dagliga sektorn kommer stödbehovsbedömningarna att slutföras under år 2016.

Personalvolymen ökar totalt sett endast marginellt, efter att förbundsstyrelsen tagit del av kommunernas utlåtanden över förslaget per 26.9.2016 i beaktande. Det prognostiserade utfallet av konkurrenskraftsavtalet och i och med minskningen av boendestödet, det s.k. lägenhetsboendet. Personalen från boendestödet övergår till andra verksamhetsenheter och därmed minskar behovet av nyanställningar.

Sjukfrånvaro och arbetshälsa

För att komma tillrätta med den stigande sjukfrånvaron bör företagshälsovården utökas till att omfatta även sjukvård på allmänläkarnivå. Genom detta förfaringssätt kan personal uppsöka läkare/hälsovårdare i ett tidigare skede av sjukdom och därmed högst sannolikt förkorta sjukfrånvaroepisoderna.

Den totala kostnaden skulle då uppgå till ca 45 000 € för företagshälsovård, icke inräknat FPA:s ersättning för företagshälsovård om 60 % för lagstadgad företagshälsovård och 50 % för sjukvård på allmänläkarnivå, till ett fastställt maximibelopp. *Kostnadsökningen jämfört med år 2016 som medföljer blir således drygt 23 000 € brutto, netto efter FPA ersättning ca 12 000 €.*

Personalens subventionerade friskvård föreslås ökas till 150 €/personal/år istället för nuvarande 100 € för att öka sannolikheten för ett lyckat arbete med att öka frisknärvaron, och att samtidigt minska sjukfrånvaron. Kostnaden för friskvården baseras på antal personal, och inte på antal helårsverk. År 2016 är 153 personer i tillsvidare anställning (eller vikarie för tillsvidare personal), vilket innebär en kostnad om 15 300 € för friskvården (om all personal utnyttjar denna förmån).

Kostnadsinbesparing av proaktivt arbete med sjukfrånvarodagarna

Baserat på år 2015 års bokslut där sjukfrånvaron uppgick till 3 583 sjukdagar, vilket motsvarade 11,5 % av planerad arbetstid, har kostnaden för dessa dagar uppskattats. Vårdare, vilka utgör majoriteten av anställda inom förbundet, med en grundlön om 2 335 €/månad inklusive ett arbetserfarenhetstillägg om 3 % och sociala kostnader om ca 29 %, exklusive tillägg för obekvämt arbetstid, motsvarar en minimilönekostnad om ca 100 €/dag.

100 € per sjukfrånvarodag innebär en kostnad om ca 360 000 € på årsbasis. År 2015 ersatte FPA 1 507 dagar, vilket utgör 30 % av totala antalet sjukdagar. FPA ersättningen uppgick till ca 110 000 €. Således ersattes inte 70 % av dagarna (2 076 dagar) d.v.s. 250 000 €. (I dessa 70 % utgör dock 251 dagar av förbundet oavlönad sjukfrånvaro). Lön utbetalas till fullo de första 60 sjukfrånvarodagarna, och vikarier behöver nästan alltid anställas för att utföra arbetet, vilket innebär en merkostnad för förbundet.

Att arbeta proaktivt för att minska sjukfrånvaron till 7 % skulle innebära att sjukfrånvarodagarna minskas till 2 181 dagar där motsvarande 70 % av dessa inte skulle ersättas; 1 526 dagar, vilket betyder en kostnad om ca 150 000 €.

Kostnadsinbesparingen är således: med en sänkt sjukfrånvaro från 11,5 % till 7 % av den totala planerade arbetstiden närmare 100 000 € per år. (Som ovan nämnts är förmodligen kostnadsinbesparingen ännu större, då varken ob-tillägg inräknats eller kostnader för mer erfaren personal har tagits i beaktande).

Tidsrapportering

Tidsrapporteringssystem för tjänstemän och anställda i arbetsavtalsförhållande vilka inte omfattas av periodarbetstid bör införas för att underlätta de anställdas möjlighet till att öka balansen mellan familje- och arbetsliv, vilket torde ge en förbättrad psykosocial hälsa. Kostnaden för detta uppgår till 11 000 €, inkluderande driftskostnad för elektroniskt tidshanteringssystem och inköp av elektronik (telefoner) för verkställande av detta.

Aktuella förhandlingar

Resultatet av arbetsmarknadens centralorganisationers förhandlingar i riket har lett till det s.k. "Konkurrenskraftsavtalet". I riket innebär detta förändringar där arbetstiden förlängs med 24 h/år per heltidsanställning fr.o.m. 1.1.2017 och att semesterpenningen minskas med 30 % fr.o.m. 1.2.2017 (till 30.9.2019) och att socialskyddsavgifterna minskas med 0,94 %.

De kommunala löneförhandlingarna på Åland beräknas vara klara under januari 2017. För Ålands del kan detta bli aktuellt fr.o.m. 1.3.2017. Prognosen av förhandlingarna ter sig som att förhandlingsresultatet på Åland blir likt rikets. I denna budget har detta medfört att en utökning av all personals arbetstid med 24 h/år har tagits i beaktande vid uträknande av personalvolymen. Utan denna arbetstidsförlängning skulle personalvolymen behöva utökas med ytterligare 1,78 vårdare.

2. VERKSAMHETEN

Enligt nordisk beräkningsgrund har 0,5–1 % av befolkningen funktionshindret utvecklingsstörning, vilket på Åland skulle innebära mellan 145-290 personer. Totalt är 147 personer beviljade service (0,51 % av befolkningen) inom Ålands omsorgsförbund (per 15.9.2016).

Av tabellen nedan framgår kostnadsutvecklingen i förhållande volymökningarna för de olika verksamhetsformerna som ingår i omsorgsförbundets service. Notera att volymen för gruppboende inte längre omfattar korttidshemmets volymer, eftersom den verksamheten inte ännu omfattas av de individuella klientbedömningarna.

2.1. FÖRVALTNING

Förvaltningen består av resultatenheterna förbundsfullmäktige, förbundsstyrelse, revision, allmän- och ekonomiförvaltning, fastighetsservice, socialförvaltning/omsorgsbyrå, samt personal- och arbetarskyddsorgan. Dessa kostnader förutom omsorgsbyråbesöken, fördelas på de olika verksamhetsformerna vid kommundebiteringen.

Tabell 1.

		Bokslut 2015	Budget 2016	Budget 2017	Jmf 16-17	Plan 18	Plan 19
2.1.1.	<i>Förtroendevalda</i>	28 944	33 250	29 300	-11,9 %	29 446	29 595
2.1.2.	<i>Allmän/ekon förv</i>	400 959	547 104	546 100	-0,2 %	557 022	568 162
2.1.3.	<i>Fastighetsförv</i>	557 945	638 440	662 731	3,8 %	675 986	689 505
2.1.4.	<i>Socialförvaltning</i>	105 333	150 736	207 689	37,8 %	211 843	216 080
2.1.5.	<i>Arbetarskydd</i>	4 198	4 100	4 150	1,2 %	4 150	4 150

2.1.1. Förtroendevalda

Verksamhetsområde:

Förbundsfullmäktige fungerar som förbundets högsta beslutande organ och beräknas sammanträda två gånger under år 2017.

Verksamhetsområde:

Förbundsstyrelsen fungerar som förbundets högsta verkställande organ och beredande organ för fullmäktige, företrädar kommunalförbundet och för förbundets talan om inte fullmäktige beslutar annat. Anslaget är beräknat för 11 sammanträden under år 2017 och omfattar även styrelsens representation i form av uppvaktningar vid personalens bemärkelsedagar, pensionering och en årlig personalfest.

Verksamhetsområde:

Revision utför granskning av förbundets förvaltning och ekonomi.
Förbundsfullmäktige utser för varje mandatperiod tre revisorer, med personliga ersättare. För år 2017 är det första hela året som omsorgsförbundet har en OFR revisor inom revisorsgruppen.

2.1.2. Allmän och ekonomiförvaltning

Verksamhetsområde:

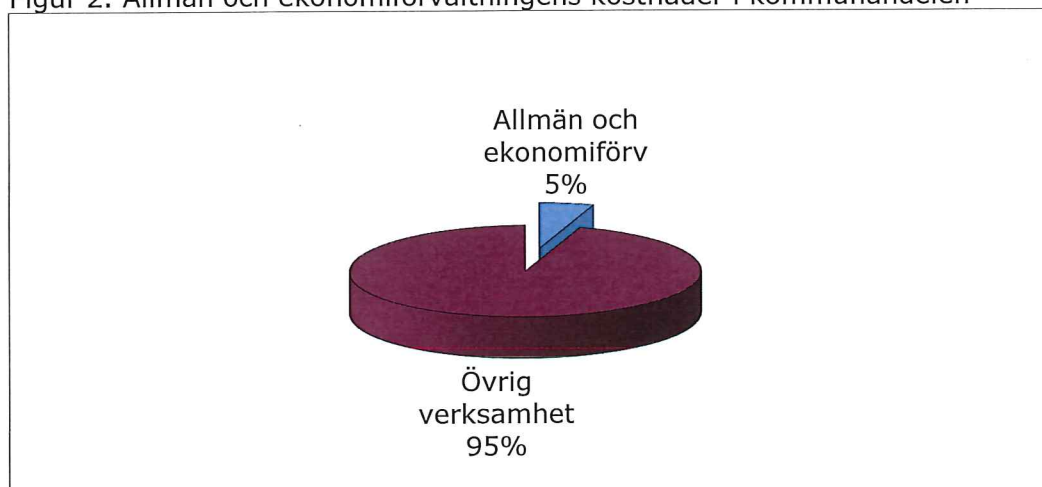
Allmän och ekonomiförvaltning inom förbundet. Här ingår ekonomikanslipersonal, kanslist och ledningsgruppens medlemmar; ekonomi-, personal-, metod- och kvalitetschefens samt koordinerande chefens uppgiftsområden samt omsorgsdirektören, förutom servicechefen.

Mål:

- utveckla och effektivera arbetet med hänsyn till förbundets antagna instruktioner och stadgar, samt bokföring och redovisning
- under året uppdatera förbundets föråldrade arkivplan och arkiv instruktion
- fortsätta anlitandet högskolepraktikant för projekt inom förbundet

Ekonomiförvaltningens kostnader fördelas ut på de olika verksamhetsformerna till hälften baserat på antal personal inom verksamhetsformen och till hälften på verksamhetsformens nettokostnader.

Figur 2. Allmän och ekonomiförvaltningens kostnader i kommunandelen

Budget 2016: Allmän och ekonomiförvaltningens andel 5 %

2.1.3. Fastighetservice

Förbundets fastighetsbestånd beräknas under år 2017 vara:

- **Svedgränd**, som inrymmer gruppboendet Svedgränd och Solkulla korttidshem samt specialfritidshemmet Galaxen i f.d. Enbacken. Byggnadsår 1984 och renoverat år 2003.
- **Blåbärsstigen**, byggd 1992 av FAB omsorgen, renoverad 2005.
- **Hildas Hus** vid Navigationsskolegränd, daglig verksamhet, med möteslokal i andra våningen, byggt år 2000, delvis renoverad fasad 2007.
- Fastigheten **Kyrkvägen 11** i Godby, med två dagliga verksamhetsenheter; Godby dagcenter och Lunden daglig verksamhet, huset inköpt av Godby Shipping år 2003.
- Boendet **Tistelgränd** i Godby, byggnadsår 2003.
- Boendet **Åkersvängen** del I i Kattby, byggnadsår 2003, del II byggd år 2011
- Boendet **Smedjegränd** i Bengtsböle, Lemland, byggnadsår 2005, huset uthyrs för ett år, eventuellt två 2016 -2018 till Lemlands kommun för barnomsorgsändamål.
- Nya fastigheten på **Maskrosvägen** i Godby, var inflyttningsklar 01.04.2016, med 7 av 10 boendeplatser ibruktagna under 2016.

Verksamhetsområde:

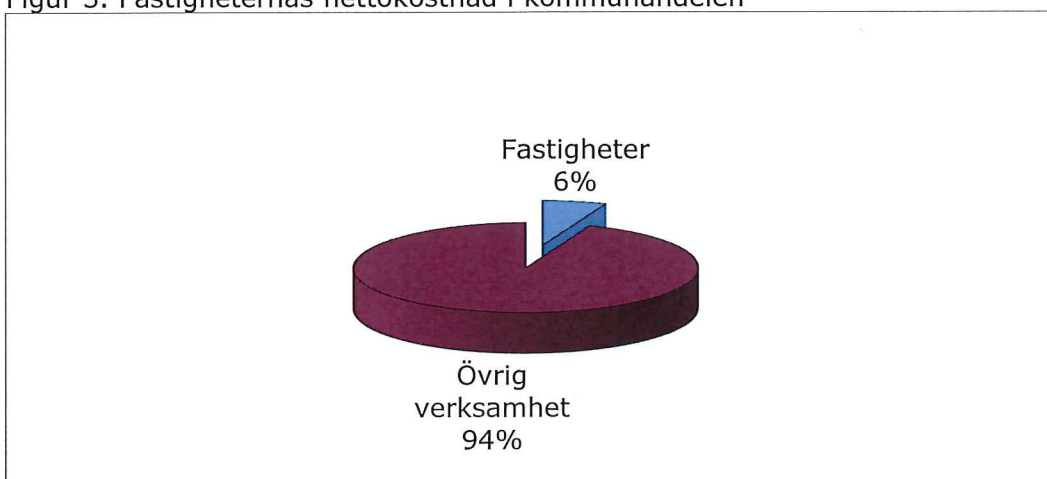
Ge service till omsorgsförbundets egna byggnader samt dessutom inventarieunderhåll vid 11 hyrda lokaler och områden. Därutöver ha ansvar för förbundets bilar. Fastighets servicen omfattar även förbundets lokalvård. I fastighetskostnaderna ingår också förbundets data- och telefonkostnader.

Mål:

- utveckla fastighetsförvaltningen, genom årlig uppdatering av de enhetsvisa fastighetsunderhållsplanerna
- vid behov sysselsätta enskilda omsorgstagare i arbetet inom fastighets servicen

Kostnaderna för fastighets service fördelas ut på verksamhetsformerna genom en internhyra som baseras på verksamheternas ytor.

Figur 3. Fastigheternas nettokostnad i kommunandelen

Budget 2016: Fastigheternas andel 6 %

2.1.4. Socialförvaltning och omsorgsbyrå

Verksamhetsområde:

Servicechefen ansvarar för ledningen och samordningen av verksamheten.

Till verksamhetsområdet hör rådgivning, information, sociala utredningar, externa statistiska rapporter, familjearbete, platstilldelning för klienter och sekreterarskapet för ledargruppens möten samt koordineringen av det elektroniska journalsystemet.

Mål:

- utveckla familjearbetet i samarbete med specialpedagog, köptjänstpsykolog, korttidshemmet, metod- och kvalitetschef samt externa samarbetspartners
- utveckla samarbetet med primärkommunernas socialförvaltningar
- utveckla samarbetet med skolor och läroanstalter för elever med omsorgsbehov i och utanför landskapet
- utveckla samarbetet med AMS för klienter med FPA-försörjning

Omsorgsbyråservice omfattar enskilda klientinsatser vid tilldelning alternativt byte av platser, socialt stöd och även specialpedagogiska och av psykolog ledda individuella insatser.

Specialpedagogiska mål:

- minska handikappet och öka förmågan till självständighet genom olika former av begåvningsstöd
- öka förmågan till kommunikation med hjälp och stöd av alternativa sätt att kommunicera

Under socialförvaltningen hör, förutom servicechef, två specialpedagoger och köptjänst av psykolog. Även förbundets sjukskötare finns under socialförvaltningen.

Förändringar:

- De specialpedagogiska insatserna har förstärkts med en specialpedagog om heltid, för att tillmötesgå utmaningarna med omfattande beteendeproblematik bland klienterna vid de olika verksamhetsenheterna samt för att kunna bemöta de ökade kraven som den nya specialomsorgslagen ställer. Kostnadsökning: ca 37 500 €.
- Inför år 2017 har de två specialpedagogerna fördelat arbetet så att de betjänar 10 enheter var.
- Sjukskötarens kostnader konteras under socialförvaltning, tidigare under Maskrosen.

Figur 4. Socialförvaltningen nettokostnad i kommunandelen

Budget 2016: Socialförvaltningens andel 1 %

Omsorgsbyråns kostnader beräknas till 25 % av socialförvaltningens totala kostnader. (2017: socialförvaltningen totalt inklusive interna hyror: 276 919 €, 25 % = 69 230 €, 207 689 € är socialförvaltningens nettokostnad). Priset för ett besök på omsorgsbyrån beräknas 2017 kosta 138,46 € (I budgeten för år 2016 har kostnaden för ett besök beräknats till 148,22 €.)

Tabell 2. Budgeterad kommunandel för omsorgsbyrån

	BUDG.KOMMUNANDEL			ANTAL BESÖK		
	2016	2017	ökn/minskn	2016	2017	ökn/minskn
BRÄNDÖ	1 186	1 662	476	8	12	4
ECKERÖ	2 075	3 877	1 802	14	28	14
FINSTRÖM	1 482	4 154	2 672	10	30	20
FÖGLÖ	1 779	1 938	159	12	14	2
GETA	889	2 492	1 603	6	18	12
HAMMARLAND	1 779	4 846	3 067	12	35	23
JOMALA	1 038	4 569	3 531	7	33	26
KUMLINGE	148	1 662	1 514	1	12	11
KÖKAR	0	0	0	0	0	0
LEMLAND	889	1 662	773	6	12	6
LUMPARLAND	148	831	683	1	6	5
MARIEHAMN	34 534	34 753	219	233	251	18
SALTVIK	3 261	3 185	-76	22	23	1
SOTTUNGA	0	0	0	0	0	0
SUND	741	831	90	5	6	1
VÄRDÖ	296	2 769	2 473	2	20	18
TOTALT	50 245	69 230	18 985	339	500	161

M' 49

2.1.5. Personal- och arbetarskyddsorgan

Verksamhetsområde:

Ett samarbetsorgan för arbetarskydds- och personalfrågor (PAS) utses genom val av arbetstagare och tjänstemän. Organet ersätter en separat arbetarskyddskommission och samarbetskommitté. Mandatperiod 2014 – 2017. Samarbetsorganet sammanträder 8-10 gånger under året.

Personalchefen är Ålands omsorgsförbunds arbetarskyddschef. I anslaget ingår arbetarskyddsfullmäktige- och förtroendemanna- samt mötesarvoden från samarbetsorganets möten för de som deltar på egen tid.

Mål:

- utveckla samarbetet mellan arbetstagare/tjänsteinnehavare och arbetsgivare
- arbetarskyddsfrågor, speciellt den förebyggande verksamheten prioriteras
- arbetarskyddets arbetsriskvärderingar görs återkommande vart tredje år vid förbundets alla enheter
- mångfalden av friskvårdstjänster utvecklas, så att möjligast många är delaktiga
- gruppaktiviteter för samtliga anställda ordnas några gånger per år
- personalens höstfest synkroniseras via PAS
- förbundets styrdokument såsom jämställdhetsplan, personalpolitiskt program, förebyggande av hot- och våld på arbetsplatsen samt budget och ekonomiplan tas alltid PAS för utlåtande.

2.2. DAGLIG VERKSAMHET

Dagliga verksamhetens syfte och mål är att erbjuda meningsfull daglig sysselsättning för de klienter som inte går i skolan eller jobbar på den öppna arbetsmarknaden. Förbundet strävar efter att klientens dagliga verksamhet ska vara anpassad efter varje individs intressen, behov och färdigheter.

2.2.1. Beskrivning

Varje enhet har del i en föreståndare som leder arbetet och är ansvarig för innehållet i verksamheten. Därutöver finns bland arbetstagarna en platsansvarig ställföreträdare för föreståndaren.

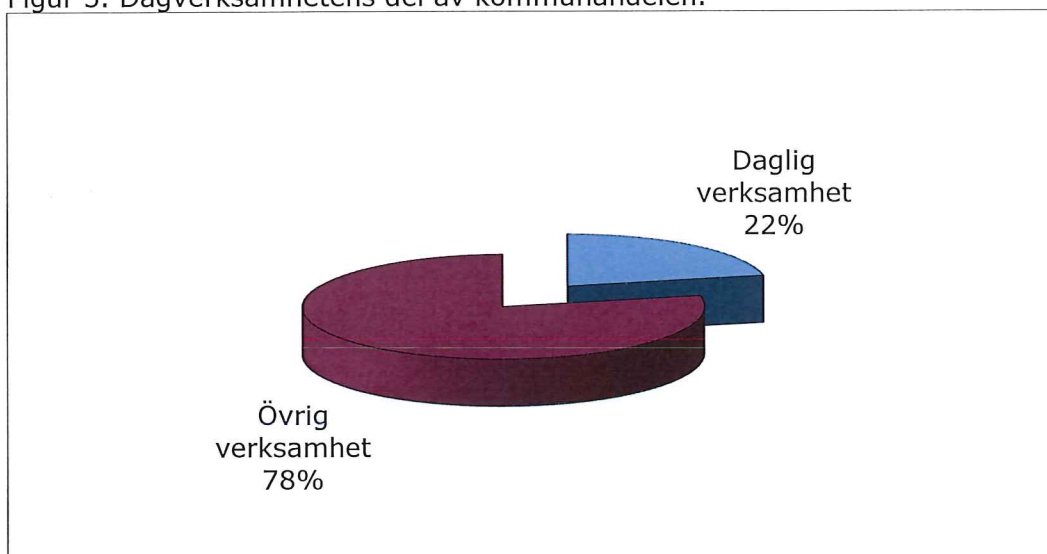
Dagliga verksamheten omfattar följande verksamhetsenheter:

- **Gallerian** som fysiskt utgår från Askuddsvägen, men även utgörs av **Butik Unik** på Hamngatan i Mariehamn, **Kometen** på Askuddsvägen i Mariehamn och **Integrerat arbete** med verksamhet som sker på vanliga arbetsplatser i samhället med regelbundna besök från omsorgsförbundets personal samt **Utegruppen** med inriktning på fastighetsskötsel och skogsarbete.
- **Godby dagcenter** på Kyrkvägen i Godby. Verksamheten vid Godby dagcenter är specialanpassad för personer med autism.
- **Hildas Hus** vid Navigationssskolegränd i Mariehamn. Verksamheten är specialanpassad för gruppen personer med flerfunktionshinder och arbetar främst med sinnesstimulering.
- **Kattby** Daglig verksamhet i hemmet vid Åkersvängens gruppboende.
- **Lunden** på Kyrkvägen i Godby. Verksamheten är specialanpassad för personer med psykiska tilläggshandikapp.
- **Nova** på Servicegatan i Mariehamn.

Klienter som har sin sysselsättning inom förbundets dagliga verksamhet erhåller en arbetspeng. Denna uppgår till högst 12 € per dag, för att inte bli beskattningsbar samt för att inte heller medföra socialskyddsavgifter.

I budgeten för år 2017 utgör den dagliga verksamheten 22 % av den totala kommunandelen, vilket ligger på ungefär samma nivå som under 2016 (ca 20 %). Förändringen förklaras av att klienter som redan funnits inom boendeservicen nu också erhåller daglig verksamhet efter att ha slutat skolan. 97 personer erhåller 2017 service från daglig verksamhet.

Figur 5. Dagverksamhetens del av kommunandelen.

Budget 2016: Dagliga verksamhetens andel 20 %

M 4

2.2.2. Förändringar

Stödbehovsbedömningar

Enligt beslut i förbundsfullmäktige under hösten 2015 är debiteringen inom daglig verksamhet år 2017 baserad på stödbehovsbedömningar. Bedömningarna har utmynnat i att det finns sex kategorier inom daglig verksamhet, baserade på hur mycket personalstöd klienten bedömts behöva. Dessvärre har inte alla bedömningar hunnits med innan föreliggande budgetförslag, vilket kommunerna fick information om redan under våren. Av de klienter som inte är stödbehovsbedömda ännu är hälften skattade som kategori 3 och hälften som kategori 4, vilket motsvarar ett medelbehov. För år 2017 ser avgifter och fördelning bland kategorier ut enligt nedanstående tabell.

Den budgeterade kommunala andelen av kostnaden för dagverksamhet är indelad i två delar: en basavgift och en del bestående av bemanningskostnaderna.

Basavgiften består av dagliga verksamhetens andel av förvaltningens nettokostnader (allmän och ekonomi-, social- samt fastighetsförvaltning) samt samtliga verksamhetskostnader förutom bemanningskostnader. Basavgiften för år 2017 har budgeterats till 7 850,67 €/klientplats/helår. Basavgiften fördelas på antal personer som erhåller service inom dagverksamheten och debiteras utöver dagavgiften.

Dagavgiften debiteras per hel- eller halvdag: om klientens arbetsdag överskrider tre timmar debiteras hel dagavgift.

Tabell 3. Kategorier inom dagliga verksamhet:

Kategori	Budgeterad	Antal klienter
	dagavgift exkl. basavg.	
1	-	0
2	28,11	3
3	47,79	33
4	87,15	36
5	140,56	5
6	168,67	7

De 13 klienter som har daglig verksamhet inom integrerat arbete tillhör ingen av ovanstående kategorier, utan där sker debiteringen utifrån enbart en basavgift.

Mer förklaringar kring stödbehovsbedömningarna finns i bilaga 1.

Klienttransporter

Från och med augusti 2016 är färre klienttransporter upphandlade och sker istället i egen regi i och med att Smedjegränd stängt, med 2 150 € per månad mindre i taxikostnader. Det finns två anledningar till detta, dels en ekonomisk, dels en kvalitativ. Den ekonomiska anledningen, som primärkommunerna flera gånger påpekat, handlar om en hypotes att det torde bli billigare för förbundet att sköta transporter på egen hand. Den rutt som inte planeras upphandlad längre från 1.8.2017 kostar som upphandlad idag ca 4 300 € per månad. Den totala besparingen är

M y

ännu svår att utreda, då det tillkommer kostnader i form av arbetstid, drivmedel etc. Kvalitetsmässigt handlar det om att öka flexibiliteten. Det kan röra sig om en klient som flyttar, en klient som för en period eller bara vissa dagar byter daglig verksamhet etc.

Det nämns vidare i investeringsdelen under ekonomisk översikt att en bil för klienttransporter ska införskaffas under år 2017. Detta är för att förbundet ska kunna ta över flera klienttransporter från och med 1.8.2017, då nuvarande avtal med taxibolag upphör, förutom för de klienter som har behov av rullstolstaxi. Den kvalitativa anledningen är densamma som ovanstående. Den upphandlade rutt som i så fall från 1 augusti nästa år skulle upphandlas kostar idag förbundet ca 4 200 € per månad.

Semester- och fritidsverksamheten

Tidigare har semester- och fritidsverksamheten varit en separat verksamhetsform under den dagliga verksamheten. Från och med år 2017 upphör den som sådan och kommer istället att integreras i den dagliga verksamheten.

Det har under relativt många år varit ett önskemål från flera primärkommuner att se över sådan verksamhet som inte är lagstadgad, d.v.s. sådan verksamhet som klienten inte har subjektiv rätt till. Trots detta har samma primärkommuner nästan uteslutande beviljat klientens anhållan om fritids- och semesterverksamhet, vilket således har lett fram till en beställning av densamma från ÅOF. Dock har det under senare år visat sig att den faktiska efterfrågan från klienterna har sjunkit. Förbundet har därför sett det som en såväl ekonomisk som kvalitativ vinst att integrera verksamheten i den dagliga verksamheten, så att ett visst utbud finns kvar men det ingår i servicen inom daglig verksamhet.

Volymökning

Med anledning av att drygt 10 unga klienter under våren 2016 gick ut från yrkesträningsprogrammet, ökar volymen inom den dagliga verksamheten. De ovan nämnda klienterna erhåller redan under hösten 2016 daglig verksamhet från ÅOF, men år 2017 blir första hela året med daglig verksamhet.

Ytterligare har flera personer inte beretts plats vid yrkesträningsprogrammet, vilket föranleder att de istället erhåller service från ÅOF i form av daglig verksamhet.

Slutligen påverkas volymökningen av fullmäktiges budgetbeslut hösten 2015, att alla klienter som bor i förbundets gruppboende och har daglig verksamhet, beräknas ha daglig verksamhet samtliga vardagar under året. Det beslutet förverkligas fullt ut i 2017 års budget.

Den totala kostnaden för daglig verksamhet för respektive kommun går att utläsa i nedanstående tabell.

Tabell 4. Budgeterad kommunandel för daglig verksamhet

	BUDG.KOMMUNANDEL			DAGAR		
	2016	2017	ökn/minskn	2016	2017	ökn/minskn
BRÄNDÖ	32 867	19 846	-13 021	248	251	3
ECKERÖ	98 602	89 262	-9 340	744	1 004	260
FINSTRÖM	167 694	229 666	61 972	1 265	1 908	643
FÖGLÖ	17 671	11 590	-6 081	134	133	-1
GETA	32 867	33 797	930	248	321	73
HAMMARLAND	85 614	114 777	29 163	646	903	257
JOMALA	211 870	239 296	27 426	1 599	2 008	410
KUMLINGE	16 699	27 697	10 998	126	251	125
KÖKAR	0	0	0	0	0	0
LEMLAND	98 602	59 449	-39 153	744	502	-242
LUMPARLAND	0	0	0	0	0	0
MARIEHAMN	1 259 425	1 331 105	71 680	9 502	10 479	977
SALTVIK	97 276	99 141	1 865	734	1 004	270
SOTTUNGA	0	0	0	0	0	0
SUND	20 321	19 918	-403	154	150	-4
VÄRDÖ	32 867	72 855	39 988	248	502	254
TOTALT	2 172 375	2 348 398	176 023	16 391	19 416	3 026

Volymökningen inom daglig verksamhet leder också till att kostnaden för arbetspengen ökar för ÅOF inkommande år, på helårsbasis 2017 stiger denna till 80 000 € från 77 000 € år 2016. Detta är posten som benämns "övriga kostnader" i resultaträkningen.

Nedan följer en figur som visar kostnadsutvecklingen (röd linje) inom daglig verksamhet i förhållande till volymerna (grön stapel) inom densamma.

Figur 6.

M *g.*

2.3. BOENDESERVICE

Som nämnts i ingressen av budgetförslaget utgår verksamhetsformerna Invidboende och Effektiverad vård från och med 1.1.2017. Förbundet genomför istället stödbehovsbedömningar, vilket innebär att det från och med 2017 finns sex kategorier av stödbehov inom gruppboendeservicen. Inom dessa ryms också de tidigare verksamhetsformerna Invidboende och Effektiverad vård. Korttidshemmet är kvar som separat verksamhetsform inom boendeservicen. Inom Korttidshemmet kommer förbundet under år 2017 att genomföra stödbehovsbedömningar.

Boendeservicens syfte och mål är att skapa en trygg hemmiljö för klienterna, där de kan leva sina liv med samma möjligheter och rättigheter som alla andra. Att det ska vara en miljö där klienterna får möjlighet att utveckla sina färdigheter och sin självständighet.

Varje enhet har del i en föreståndare som leder arbetet och är ansvarig för innehållet i verksamheten. Därutöver finns bland vårdpersonalen en platsansvarig ställföreträdare för föreståndaren.

2.3.1. Gruppboende

2.3.1.1. Beskrivning

Inom omsorgsförbundets gruppboendeservice finns nio boendeenheter med mellan fem och tretton boendeplatser. Förbundet strävar hela tiden efter att skapa sammansättningar av klienter på boendeenheter som skapar möjlighet till såväl gott socialt umgänge som fördelaktig pedagogisk miljö. Detta görs i samarbete med klienter och intressebevakare. Innehållet i servicen kan skilja väldigt mycket från enhet till enhet och från klient till klient.

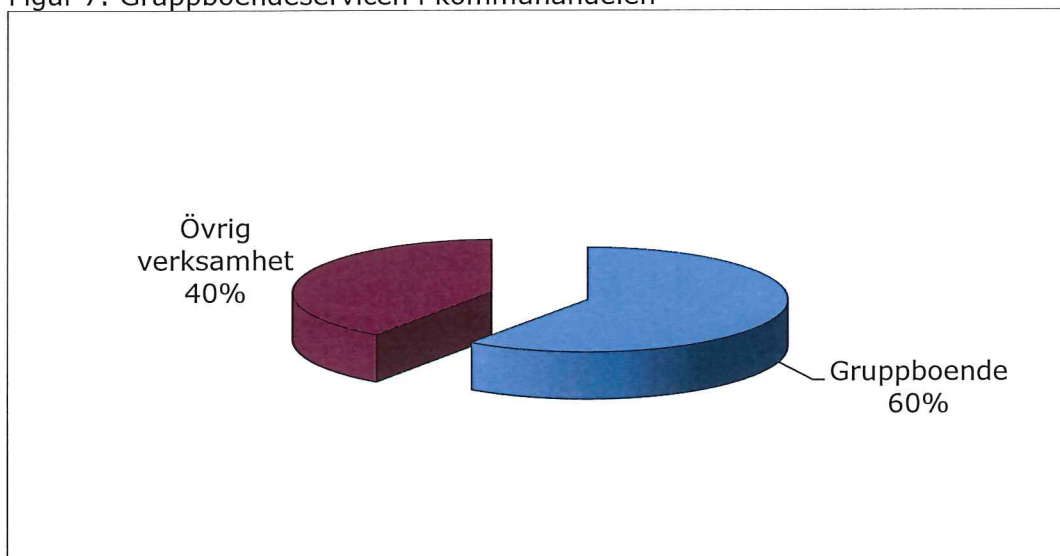
Gruppboendeservicen består 2017 av följande verksamhetsenheter:

- **Blåbärsstigen**, som är uppdelad i två enheter (Rosa och Ljusa villan), med vardera fem platser. De totalt sex platserna i markplan är anpassade för personer med flerfunktionshinder, medan de fyra lägenheterna på övre plan är anpassade för rörligare klienter.
- **Havsgatan**, med sex boendeplatser, som alla är fullständiga lägenheter. Klienterna hyr direkt av extern hyresvärd.
- **Lotsgatan**, med 10 boendeplatser, som alla är fullständiga lägenheter i ett lägenhetshus med gemensam trappuppgång med externa hyresgäster. Fyra av lägenheterna finns en våning under de gemensamma utrymmena och personalutrymmen, medan sex lägenheter finns i samma plan. Klienterna hyr direkt av extern hyresvärd.
- **Köpmansgatan**, med åtta boendeplatser, som alla är fullständiga lägenheter. Klienterna hyr direkt av externa hyresvärd.
- **Maskrosen**, med 10 boendeplatser, som alla är fullständiga lägenheter. Enheten kan vid behov delas i två enheter á fem platser. Klienterna hyr av omsorgsförbundet, som äger fastigheten.
- **Svedgränd**, med fem boendeplatser, som alla är lägenheter med eget badrum och pentry. Klienterna hyr av omsorgsförbundet som äger fastigheten.
- **Södragatan**, som är uppdelad i två enheter (Våning I och II), med vardera sex platser. Samtliga 12 är fullständiga lägenheter. Klienterna hyr direkt av externa hyresvärd.
- **Tistelgränd**, med fem boendeplatser, som alla är lägenheter med eget badrum och pentry. Klienterna hyr av omsorgsförbundet som äger fastigheten.
- **Åkersvängen**, med 13 boendeplatser. Alla lägenheter har eget badrum och fem av dem har också ett pentry. Åkersvängens gruppboende är främst inriktat på förbundets seniora klienter. Enheten kan vid behov delas i två enheter. Klienterna hyr av omsorgsförbundet som äger fastigheten.

Gruppboendeservicens andel av den totala kommunandelen motsvarar 2017 ca 61 %. (Samma som år 2016.)

Figur 7. Gruppboendeservicen i kommunandelen

Budget 2016: Gruppboendeservicens andel 61 %

Totalt beräknas samtliga 79 gruppboendeplatser under 2017 vara belagda. Inom gruppboendeservicen har under många år funnits en lång kö. Av de tolv personer som finns i kö för gruppboende under ekonomiplanperioden, har flera en eller upprepade gånger, av olika anledningar, tackat nej till erbjuden plats.

Tabell 5. Beviljade men ännu inte förverkligade boendeplatser per 30.08.2016

	2017	2018	2019
I bostadskö	4	8	0

Totalt fram till år 2025 finns drygt 20 personer i boendekön.

2.3.1.2. Förändringar

Smedjegränd

Gruppboendeenheten Smedjegränd i Lemland upphörde under våren 2016. Två av fem platser stod tomma och ingen av klienterna i boendekö var intresserade av att flytta dit. Inte heller klienter som bodde i annat gruppboende, visade något sådant intresse. De tre klienter som bodde kvar på Smedjegränd kunde erbjudas lägenhet vid nya boendet i Godby - Maskrosen. Ingen personal sades upp, utan erbjöds arbete genom att flytta med bl.a. som ersättare vid naturlig avgång och för täckande av avsaknad personal vid någon annan enhet. Besparingen för förbundet handlar således främst om att en personal färre arbetar nattetid 365 dygn per år och en rutt färre med klienttransporter (en besparing som dock påverkar daglig verksamhet snarare är gruppboendeservicen) behöver upphandlas.

Stödbehovsbedömningar

Enligt beslut i förbundsfullmäktige under hösten 2015 är debiteringen inom gruppboende år 2017 baserad på stödbehovsbedömningar. Bedömningarna har utmynnat i att det finns sex kategorier inom gruppboendeservicen, baserade på hur mycket personalstöd klienten bedömts behöva. Dessvärre har inte alla bedömningar hunnits med innan föreliggande budgetförslag, vilket

M 4

kommunerna fick information om redan under våren. Av de klienter som inte är stödbehovsbedömda ännu är hälften skattade som kategori 3 och hälften som kategori 4, vilket motsvarar ett medelbehov. För år 2017 ser avgifter och fördelning bland kategorier ut enligt nedanstående tabell.¹

Den budgeterade dygnsavgiften består av två delar: en basavgift som är baserad på antal boendeplatser inom omsorgsförbundet och en del som baseras på det faktiska bedömda stödbehovet.

Basavgiften består av boendeservicens andel av förvaltningens nettokostnader (allmän och ekonomi-, social- samt fastighetsförvaltning) och verksamhetskostnaderna förutom bemanningskostnaderna. Basavgiften för år 2017 inom boendeverksamheten har budgeterats till 11 577,03 €/klientplats/helår (31,72/dygn).

Den andra delen ligger som grund för indelningen av kategorier och beräknas utgående från det faktiskt bedömda stödbehovet. Denna består i sin helhet av bemanningskostnaderna för boendeverksamheten.

Tabell 6. Kategorier inom gruppboendeservicen:

Kategori	Budgeterad dygnsavgift inkl. basavg.	Antal klienter
1	52,72	6
2	100,73	5
3	169,75	30
4	274,77	29
5	391,80	4
6	451,82	5

Den totala kostnaden för respektive kommun för gruppboendeservice finns att utläsa i följande tabell.

¹ Mer ingående förklaring av stödbehovsbedömningarna finns i bilaga 1.

Tabell 7. Budgeterad kommunandel för gruppboende

	BUDG.KOMMUNANDEL			DYGN		
	2016	2017	ökn/minskn	2016	2017	ökn/minskn
BRÄNDÖ	114 410	100 293	-14 117	366	365	-1
ECKERÖ	322 417	324 503	2 086	1 614	1 460	-154
FINSTRÖM	652 213	591 582	-60 631	2 808	3 285	477
FÖGLÖ	148 216	164 913	16 697	366	365	-1
GETA	204 523	288 831	84 308	672	1 095	423
HAMMARLAND	296 211	327 165	30 954	1 206	1 095	-111
JOMALA	644 835	623 816	-21 019	2 988	2 920	-68
KUMLINGE	80 604	100 293	19 689	366	365	-1
KÖKAR	0	0	0	0	0	0
LEMLAND	275 619	204 967	-70 652	1 341	730	-611
LUMPARLAND	0	0	0	0	0	0
MARIEHAMN	3 234 113	3 155 693	-78 420	15 126	14 235	-891
SALTVIK	389 808	337 646	-52 162	1 770	1 460	-310
SOTTUNGA	0	0	0	0	0	0
SUND	56 024	81 203	25 179	366	730	364
VÄRDÖ	161 209	162 252	1 043	783	730	-53
TOTALT	6 580 202	6 463 155	-117 047	29 772	28 835	-937

OBS gällande budgeten för 2016 har av jämförelseskäl följande förändring gjorts: Solkulla korttidshem har räknats bort, enligt 2016 års boendepreis och budgeterad närvaro; kostnaderna för effektiverad vård och invidboende har lagts till.

Nedan följer en figur som visar kostnadsutvecklingen (röd linje) inom gruppboendeservicen i förhållande till volymen (grön stapel) inom densamma.

Figur 8.

M 4

2.3.2. Korttidshem

Omsorgsförbundets korttidshem har som syfte och mål att skapa möjlighet till avlastning för familjer i behov av det. Klienterna ska ges möjlighet till en trivsamt miljö, där de kan må bra och fortsätta sin utveckling till så självständiga individer som möjligt.

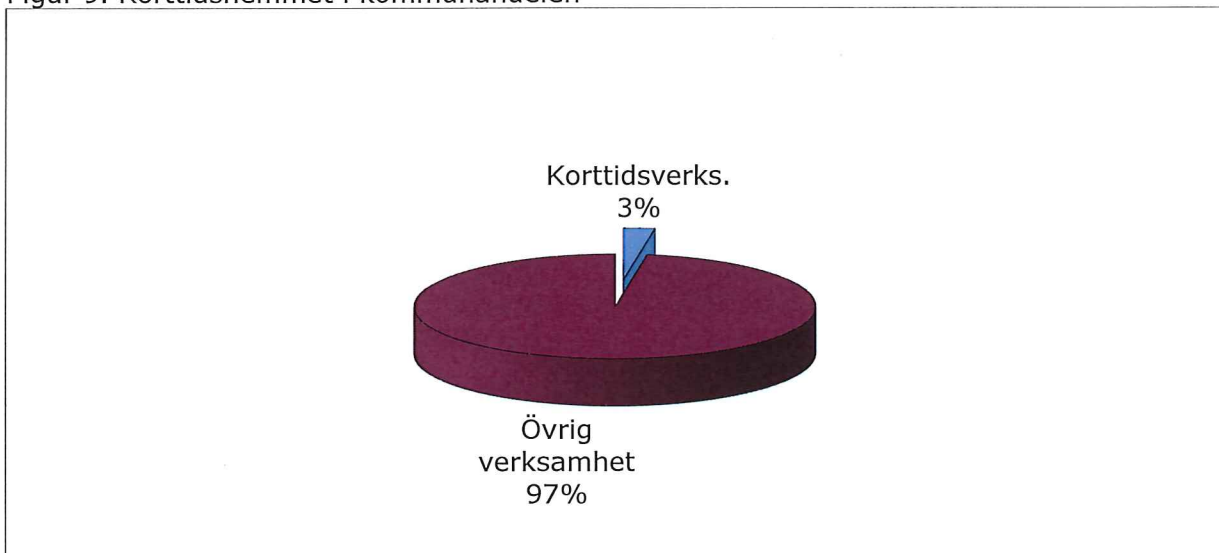
2.3.2.1 Beskrivning

Verksamheten bedrivs i **Solkulla korttidshem**, beläget på Svedgränd i Mariehamn. Enheten har i sin fysiska utformning plats för fyra klienter, med eget sovrum. Där finns också gemensamma utrymmen, såsom kök och umgängesytor samt en inhägnad gård.

Klienterna, totalt 14 personer beräknade för 2017, vistas på Solkulla i olika utsträckning, efter eget och sin familjs behov.

Korttidshemmets andel i den totala kommunandelen motsvarar ca 3 %.

Figur 9. Korttidshemmet i kommunandelen

Budget 2016: Korttidsboendets andel 2 %

2.3.2.2. Förändringar

Delad lokal

Sedan 15 augusti 2016 delar Solkulla byggnad med specialfritidshemmet Galaxen. Både korttids och specialfritids har under senare år haft en dalande efterfrågan och ryms därför båda i samma lokal. För klienterna medför upplägget färre adresser under samma dygn och för hemkommunerna borde samordning av hemtransporterna kunna effektiviseras.

Delvis stängt

Solkullas beräknade beläggning för 2017 är 870 dygn, enligt nuvarande efterfrågan, vilket motsvarar att ungefär 2,4 platser per dygn är i användning. Av den anledningen kommer enheten delvis under veckorna hålla stängt, för att koncentrera klienter och personal till färre dagar. Det är främst en kostnadsbesparande åtgärd, som för varje dygn enheten är stängd sparar minst en vårdarlön och medföljande nattersättning 2-3 nätter i veckan.

m eg

Ändrad debiteringsgrund

Tidigare har dygnsavgiften för korttidshemmet varit densamma som för gruppboendeservice, vilket i praktiken inneburit att korttidshemmet till viss del finansierats av gruppboendeservicen. Det beror på att avlastning har en högre kostnad på grund av något högre personaltäthet för minderåriga barn än genomsnittet inom gruppboendeservicen. Det låter sig inte längre göras, eftersom dygnsavgiften inom gruppboende nu är baserad på faktiskt behov av personalstöd. Således stiger också dygnspriset för korttidshemmet från knappt 230 € per dygn till drygt 320 € per dygn. Detta trots ovanstående besparingar i form av att hålla delvis stängt och att dela lokal med specialfritidshemmet.

Den totala kostnaden för respektive kommun för korttidshemmet finns att utläsa i nedanstående tabell.

Tabell 8. Budgeterad kommunandel för korttidshem

	BUDG.KOMMUNANDEL			DYGN		
	2016	2017	ökn/minskn	2016	2017	ökn/minskn
BRÄNDÖ	0	0	0	0	0	0
ECKERÖ	33 035	47 010	13 976	150	148	-2
FINSTRÖM	0	0	0	0	0	0
FÖGLÖ	0	0	0	0	0	0
GETA	0	0	0	0	0	0
HAMMARLAND	36 999	53 363	16 364	168	168	0
JOMALA	13 214	19 058	5 844	60	60	0
KUMLINGE	0	0	0	0	0	0
KÖKAR	0	0	0	0	0	0
LEMLAND	53 516	57 175	3 659	243	180	-63
LUMPARLAND	0	0	0	0	0	0
MARIEHAMN	26 428	77 503	51 076	120	244	124
SALTVIK	0	6 353	6 353	0	20	20
SOTTUNGA	0	0	0	0	0	0
SUND	0	0	0	0	0	0
VÄRDÖ	11 232	15 882	4 650	51	50	-1
TOTALT	174 422	276 344	101 922	792	870	78

Budgeten för 2016 har, av jämförelseskäl, räknats om enligt 2016 års boendepreis och enligt budgeterad närvaro.

M. G.

2.3.3. Boendestöd

Omsorgsförbundets boendestöd, tidigare kallat lägenhetsboende, har som mål och syfte att stödja klienter till att klara sin vardag i sina egna bostäder. Det kan närmast jämföras med hemtjänst, men med specialomsorgslagen som grund för servicen.

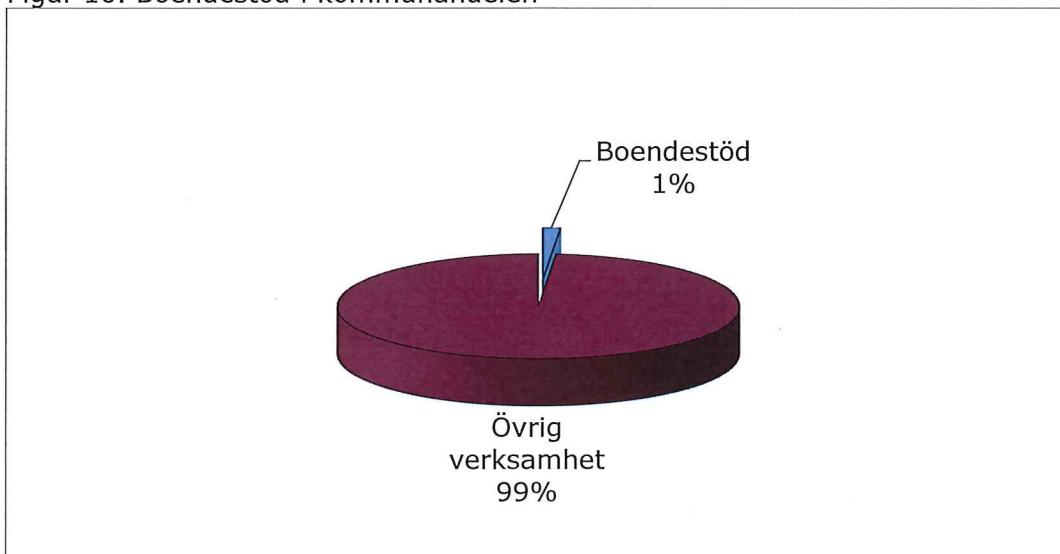
2.3.3.1. Beskrivning

Till skillnad från gruppboendeservice ligger inte klientens bostad i anslutning till personalens utrymmen. Istället har klienten en egen bostad dit personal kommer på besök i den utsträckning som klienten behöver. Samtliga klienter bor inom radien Mariehamn-Godby. Stöd kan erhållas dagar, kvällar och helger, men inte under natten (klockan 21-07). Den ambulerande personalen kommer på besök som planerats i förväg med klienten. Ibland hör också klienten av sig och behöver stöd utöver det som planerats.

Inom boendestöd görs inga stödbehovsbedömningar, eftersom grunden för kommundebitering redan är differentierad genom att klienterna erhåller olika antal besök per månad. Antalen besök är i sin tur baserade på det faktiska stödbehovet för 19 olika personer 2017.

Boendestödets andel av den totala kommunandelen motsvarar ca 1 %, vilket under 2016 var 2 %.

Figur 10. Boendestöd i kommunandelen

Budget 2016: Boendestödets andel 2 %

2.3.3.2. Förändringar

Namnbyte

Inför 2017 går förbundet in för att byta namn till boendestöd istället för lägenhetsboende. Det görs av den enkla anledningen att det bättre beskriver vad verksamheten gör - stöder klienten i sitt eget boende.

Samverkan

Omsorgsförbundet har för avsikt att på försök inleda en samverkan mellan boendestöd och gruppboendeservicen. I många år har den s.k. morgonvården på flera gruppboende varit svårt att ordna på ett kvalitativt och kostnadseffektivt sätt. Dels kan det på vardagsmorgnar vara svårt för en ensam personal att stödja fem eller fler klienter i sina morgonrutiner, dels är det onödigt

dyrt att ta in ytterligare en personal i minst fyra timmar, för att avtalet kräver det, när det faktiska behovet enbart är en till två timmar. Den luckan kan sannolikt, åtminstone till viss del, lösas av boendestödet.

Minskad volym

Volymen, eller antal besök, inom boendestödet minskar markant från 2016 till 2017. Det beror på att flera klienter i stort behov av stöd har sökt och beviljats gruppboendeplats. Den totala kostnaden för respektive kommun för boendestöd finns att utläsa i nedanstående tabell.

Tabell 9. Budgeterad kommunandel för boendestöd

	BUDG.KOMMUNANDEL			BESÖK		
	2016	2017	ökn/minskn	2016	2017	ökn/minskn
BRÄNDÖ	0	0	0	0	0	0
ECKERÖ	0	0	0	0	0	0
FINSTRÖM	6 722	0	-6 722	175	0	-175
FÖGLÖ	3 457	4 936	1 479	90	95	5
GETA	0	0	0	0	0	0
HAMMARLAND	0	0	0	0	0	0
JOMALA	0	8 313	8 313	0	160	160
KUMLINGE	1 536	2 078	542	40	40	0
KÖKAR	0	0	0	0	0	0
LEMLAND	0	0	0	0	0	0
LUMPARLAND	0	0	0	0	0	0
MARIEHAMN	132 058	139 758	7 700	3 438	2 690	-748
SALTVIK	0	0	0	0	0	0
SOTTUNGA	0	0	0	0	0	0
SUND	21 126	0	-21 126	550	0	-550
VÄRDÖ	0	0	0	0	0	0
TOTALT	164 899	155 085	-9 814	4 293,0	2 985,0	-1 308

2.4. SPECIALFRITIDSHEMSVERKSAMHET

Specialfritidshemmet Galaxen för barn i grundskolans träningsundervisning och studerande som går i yrkesträningundervisningen, enligt barnomsorgslagen.

Antal platser: tolv elever enligt träningsundervisningens elevansökningar för läsåret 2016 – 2017. Yrkesträningselever har inte efterfrågat denna service för 2017.

2.4.1. Beskrivning

Liksom annan kommunal fritidsverksamhet, har Galaxen öppet på morgonen och eftermiddagen samt på lördagar. Åldern på klienterna är 7 till 16 år. Galaxen finns på Svedgränd i Mariehamn. Under 2017 beräknas Galaxens andel av den totala kommunandelen vara ca 1 %, år 2016 var den 2 %.

Figur 11. Specialfritidshem i kommunandelen

Budget 2016: Specialfritidshemmets andel 2 %

2.4.2. Förändringar

Huvudmannskapet

Det övervägs om huvudmannskapet kan övergå till bildningsväsendet, på samma sätt som de flesta kommunernas övriga fritidshem. Inte minst för att minska antalet dagliga transporter för barnen.

Delad lokal

Specialfritidshemmet flyttade ihop med korttidshemmets lokaler 15.8.2016, då de flesta elever även är gäster på korttidshemmet och underlaget minskat där, när de vuxna i boendekön under början av 2016 fått fasta boendeplatser.

Volymer

Totalt sett är det ingen stor skillnad i volymer om 2017 jämförs med 2016. Dock är det en markant skillnad i kommunandelarna, som totalt sett sjunker kraftigt. Det beror till största delen på ovan nämnda förändring med delad lokal. Den totala kostnaden för respektive kommun för specialfritidshemsverksamhet går att utläsa av nedanstående tabell.

Handwritten signature

Tabell 10. Budgeterad kommunandel för specialfritidshemsverksamhet

	BUDG.KOMMUNANDEL			MÅNADER		
	2016	2017	ökn/minskn	2016	2017	ökn/minskn
ECKERÖ	0	11 850	11 850	0	12	12
FINSTRÖM	15 935	11 850	-4 085	12	12	0
HAMMARLAND	31 870	23 701	-8 169	24	24	0
JOMALA	47 805	11 850	-35 955	36	12	-24
LEMLAND	15 935	0	-15 935	12	0	-12
MARIEHAMN	71 707	47 401	-24 306	54	48	-6
SALTVIK	15 935	11 850	-4 085	12	12	0
SUND	0	11 850	11 850	0	12	12
VÄRDÖ	0	11 850	11 850	0	12	12
TOTALT	199 187	142 203	-56 984	150	144	-6

M. G.

2.5. FÖRMEDLADE TJÄNSTER

Verksamhetsområde:

Förmedlade tjänster från Solhaga Utredning & HVB (Sverige), Kårkulla, Salmela och Rinnehemmet i riket samt Stiftelsen Hemmet.

För 2017 berör de förmedlade tjänsterna 13 personer; en person vid Solhaga Utredning & HVB i Sverige, två personer inom Kårkulla samkommun, en person vid Salmela och en person vid Rinnehemmet samt åtta personer vid Stiftelsen Hemmet.

Förmedlade tjänster är en speciell verksamhetsform på det sättet att omsorgsförbundet inte är utförare och oftast heller inte en aktiv part. För klienter, som omsorgsförbundet inte kan ge optimal service, ingår primärkommunen avtal med annan utförare av specialomsorg. I vissa fall, på primärkommunens begäran, är omsorgsförbundet delaktigt i att finna en sådan plats. I de fall primärkommunen så önskar finns också omsorgsförbundet tillgängligt för uppföljning av den service som ges av annan utförare.

Stiftelsen Hemmet har meddelat att de för 2017 kommer att höja dygnspriset med 2 %.

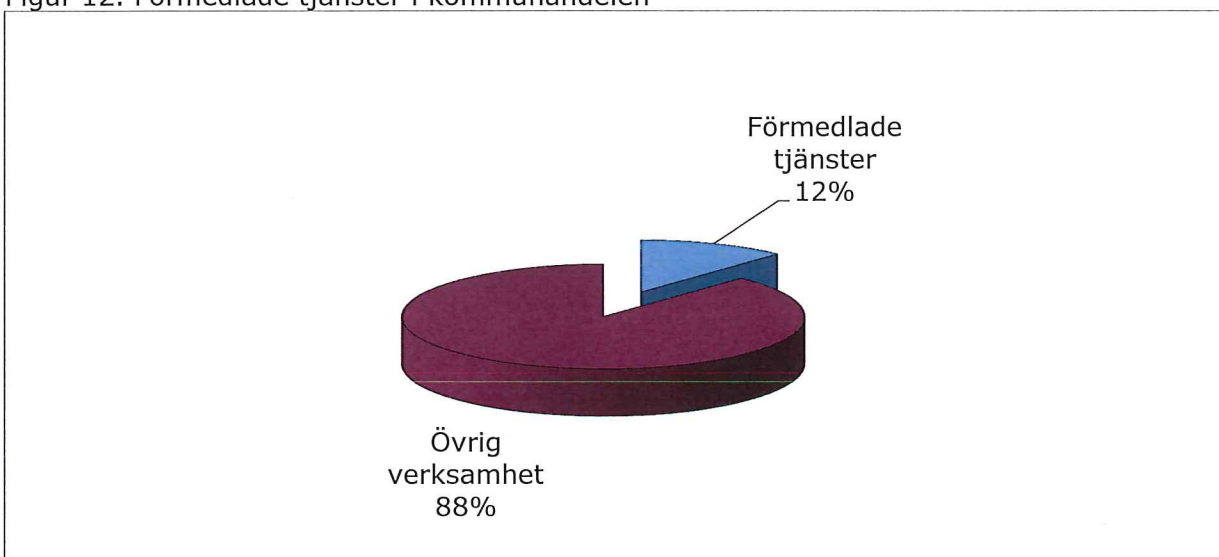
Mål:

- Upprätthålla och utveckla kontakten till berörda instanser för att kunna ge god och kontinuerlig omsorg

Tabell 11. Budgeterad kommunandel för förmedlade tjänster

	BUDG.KOMMUNANDEL			ökn/ minskn %
	2016	2017	ökn/minskn	
BRÄNDÖ	95 857	93 047	-2 810	-2,9 %
ECKERÖ	191 714	227 050	35 336	18,4 %
GETA	38 565	0	-38 565	-100,0 %
HAMMARLAND	395 515	277 833	-117 681	-29,8 %
JOMALA	147 839	143 458	-4 381	-3,0 %
LUMPARLAND	95 857	93 047	-2 810	-2,9 %
MARIEHAMN	155 471	152 860	-2 611	-1,7 %
SUND	235 245	238 803	3 558	1,5 %
VÄRDÖ	95 857	93 047	-2 810	-2,9 %
TOTALT	1 451 919	1 319 146	-132 773	-9,1 %

Figur 12. Förmedlade tjänster i kommunandelen

Budget 2016: Förmedlade tjänsternas andel 13 %

M *U*

3. EKONOMISK ÖVERSIKT

3.1. BUDGETERADE KOMMUNANDELAR

Kommunandelen som inkluderar driftsdel och finansieringsdel, omfattande lån och amorteringar uppgår till knappt 10,8 milj. €. Den totala kommunandelen sjunker med 0,5 % jämfört med budgeten för år 2016.

Tabell 12. Kommunvis fördelning av finansieringsdel och den totala kommunandelen

	FINANSIERINGSDEL		Förändring i %	TOTAL KOMMUNANDEL		Förändring i %
	2016	2017		2016	2017	
BRÄNDÖ	660	413	-37,5%	243 794	215 260	-11,7%
ECKERÖ	1 983	1 800	-9,2%	652 350	705 353	8,1%
FINSTRÖM	3 586	3 653	1,9%	851 796	840 906	-1,3%
FÖGLÖ	735	393	-46,6%	171 020	183 769	7,5%
GETA	1 025	1 165	13,6%	278 444	326 284	17,2%
HAMMARLAND	1 859	1 433	-22,9%	851 413	803 117	-5,7%
JOMALA	3 852	3 361	-12,8%	1 077 569	1 053 721	-2,2%
KUMLINGE	418	413	-1,3%	100 093	132 142	32,0%
KÖKAR	0	0		0	0	
LEMLAND	1 884	1 008	-46,5%	446 392	324 259	-27,4%
LUMPARLAND	0	0	0,0%	95 857	93 878	-2,1%
MARIEHAMN	20 345	16 452	-19,1%	4 935 409	4 955 526	0,4%
SALTVIK	2 084	1 670	-19,9%	506 671	459 845	-9,2%
SOTTUNGA	0	0	0,0%	0	0	
SUND	514	766	48,9%	334 589	353 370	5,6%
VÅRDÖ	856	876	2,3%	302 335	359 531	18,9%
TOTALT	39 801	33 400	-16,1%	10 847 733	10 806 962	-0,4%

M 4

3.2. RESULTATRÄKNING

Tabell 13. Resultaträkning budget 2017

	BOKSLUT 2015	BUDGET 2016	BUDGET 2017	För.-% 16-17
VERKSAMHETSINTÄKTER				
Avgiftsintäkter	275 530	260 000	250 500	-3,65
Försäljningsintäkter	39 390	6 700	6 100	-8,96
Omsorgsbyrå		50 245	69 230	37,78
Hysesintäkter	236 581	222 000	238 200	7,30
Ersättningar från landskapet	13 215	0	0	
Försäljningsintäkter kommunandelar	8 055 654	9 395 812	9 418 586	0,24
Försäljningsintäkter förmedlade tjänster	1 267 356	1 451 919	1 319 146	-9,14
Övriga intäkter	10 511	9 900	6 000	-39,39
	9 898 237	11 396 576	11 307 762	-0,78
VERKSAMHETSKOSTNADER				
Lönekostnader	7 158 418	8 319 056	8 385 923	0,80
Material, förnödenheter och varor	455 534	523 520	498 615	-4,76
Övriga kostnader	80 053	77 000	91 500	18,83
Köp av tjänster	466 106	508 000	492 700	-3,01
Köp av förmedlade tjänster	1 242 645	1 423 124	1 290 404	-9,33
Hyror	307 821	290 056	302 900	4,43
Understöd	0	220	220	0,00
Skatter	15 235	32 200	16 500	-48,76
	9 725 811	11 173 176	11 078 762	-0,85
VERKSAMHETSBIDRAG	172 426	223 400	229 000	2,51
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER				
Ränteintäkter	1	0	0	
Räntekostnader	29 570	39 800	33 400	-16,08
Övriga finansieringskostnader	2	0	0	
	-29 571	-39 800	-33 400	
ÅRSBIDRAG	142 855	183 600	195 600	6,54
AVSKRIVNINGAR				
Avskrivningar enligt plan	148 818	189 600	205 600	8,44
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	-5 963	-6 000	-10 000	66,67
EXTRAORDINÄRA POSTER				
Extraordinär intäkt	0	0	0	
FÖRÄNDRING I AVSKRIVNINGSDIFFERENS				
Ökning av avskrivningsdifferens	0	-160 883	0	
Minskning av avskrivningsdifferens	5 963	6 000	10 000	66,67
FÖRÄNDRING I RESERVER				
Ökning av reserv	0	0	0	
Minskning av reserv	0	160 883	0	
RÄKENSKAPSPER ÖVER-/UNDERSKOTT	0	0	0	

3.3. FINANSIERINGSDEL

Tabell 14. Räntekostnaderna baserar sig på följande lån

Lånegivare	Ursp lån	Lånesaldo per 31.08.2016	Amortering 2017	Ref ränta Marginal	Beräkn ränta	Ber ränte- kostn
Kommunernas pensionsförsäkring 2002 (Skolstigen+proj anslag)	557 000,00	167 100,00	27 850,00	12 mån Euribor 0,13 %	0,13 %	300,00
Landskapslån 2003 (Tistelgränd)	446 000,00	294 532,52	14 504,30	Kons pris index	1,00 %	3 000,00
Landskapslån 2003 (Åkersvängen)	446 000,00	296 896,53	13 960,12	Kons pris index	1,00 %	3 000,00
Landskapslån 2004 (Smedjegränd)	433 000,00	331 662,85	11 700,00	Kons pris index	1,00 %	3 300,00
Landskapslån 1991 (Blåbärsstigen)	546 610,76	276 567,40	21 178,00	Kons pris index	1,40 %	3 900,00
Nordea 2010 (Åkersvängen)	1 350 000,00	1 091 250,00	45 000,00	3 mån Euribor 0,85 %	1,00 %	11 000,00
PAF lån 2015 (Maskrosen)	900 000,00	870 000,00	60 000,00	Fast ränta	1,00 %	8 700,00
Övriga räntor						200,00
	4 678 610,76	3 328 009,30	194 192,42			33 400,00

3.4. INVESTERINGSDEL

2017

Till förbundsstyrelsen binds ett anslag för omfattande fastighetsförbättringar av två av förbundets egna hus. Under året att upphandlas fastighetsförbättring av Hildas Hus fasad och omläggning av taket vid boendet Tistelgränd.

- grundförbättring av fastigheterna Hildas Hus samt Tistelgränd 150 000 €
- ny bil för klienttransporter 50 000 €.

2018

- ny bil för fastighetsskötseln ca 30 000 €, nuvarande är från år 2001.

M 49

Tabell 15. Nyckeltal

		Bokslut 2015	Budget 2016	Budget 2017	Jmf 16-17	Plan 18	Plan 19
2.1.4.	Omsorgsbyråverksamhet						
	Kostnad	33 679	50 245	69 230	37,8 %	70 614	72 027
	Besök	261	339	500	47,5 %	500	500
	Enhetspris	129,04	148,22	138,46	-6,6 %	141,23	144,05
2.2.	Daglig verksamhet						
	Kostnad	1 913 256	2 172 374	2 348 398	8,1 %	2 418 850	2 491 416
	Dagar	11 909	16 392	19 416	18,4 %	20 000	20 500
	Medelpris	160,66	132,53	120,95	-8,7 %	120,94	121,53
	Fritidsverksamhet						
	Kostnad	57 783	64 928				
	Timmar	2 915	3 105				
	Enhetspris	19,83	20,91				
2.3.1.	Gruppboende						
	Kostnad	5 460 734	6 580 202	6 463 155	-1,8 %	6 592 418	6 724 267
	Dygn	24 254	28 980	28 835	-0,5 %	28 835	28 835
	Medelpris	225,15	227,06	224,14	-1,3 %	228,63	233,20
2.3.2.	Korttidsboende						
	Kostnad	263 795	174 422	276 344	58,4 %	284 634	296 020
	Dygn	1 197	792	870	9,8 %	900	950
	Enhetspris	220,38	220,23	317,64	44,2 %	316,26	311,60
2.3.3.	Boendestöd						
	Kostnad	156 424	164 900	155 085	-6,0 %	158 187	162 932
	Besök	4 626	4 293	2 985	-30,5 %	3 000	3 500
	Enhetspris	33,82	38,41	51,95	35,3 %	52,73	46,55
2.4.	Specialfritidshem						
	Kostnad	174 092	199 187	142 203	-28,6 %	72 524	0
	Volym	118,0	150	144	-4,0 %	72	0
	Enhetspris	1 475,36	1 327,91	987,52	-25,6 %	1 007,27	
2.5.	Förmedlade tjänster						
	Kostnad	1 267 356	1 451 919	1 319 146	-9,1 %	1 345 529	1 372 440
3.3.	Räntor	29 571	39 800	33 400	-16,1 %	40 000	50 000
		9 323 010	10 847 731	10 806 962	-0,4 %	10 982 757	11 169 101

M/ eg.

Bilaga 1. Första året med stödbehovsbedömningar

Vid förbundsfullmäktiges (FFGE) sammanträde hösten år 2015 beslöts att omsorgsförbundet (ÅOF) från och med år 2016 skall utföra vårdtyngdsmätningar som grund för budgetarbetet. Under arbetets gång har dessa kommit att byta namn från vårdtyngdsmätningar till stödbehovsbedömningar.

I december 2015 var en representant från Kårkulla samkommun på besök till ÅOF för att presentera den modell för stödbehovsbedömningar som den organisationen använder - Stockholmsmodellen. Den modellen används också i stora delar av Sverige. Det är den modellen som nu ÅOF använder. Den är baserad på en standardiserad intervju som går ut på att förstå vilka behov den enskilde klienten har. Utifrån svaren som kommer på intervjun görs en nivåbedömning av klientens stödbehov inom sammanlagt sju behovsområden. Social interaktion, förflyttning, kommunikation, personlig vård och psykomotorisk oro/medicinsk omvårdnad är gemensamma behovsområden för boendeservice och daglig verksamhet. Vidare finns inom boendeservice områdena hemliv och fritid, medan de specifika för daglig verksamhet är arbete/sysselsättning och pedagogisk arbetsmetod.

För att skapa en mer differentierad bedömning, med färre schabloner, har ÅOF i sin nivåbedömning sex nivåer istället för som i Stockholmsmodellens ursprung, fem nivåer.

Tanken är att alla klienter som erhåller service i form av boendeservice (lägenhetsboende och korttidsavlastning exkluderat) och/eller daglig verksamhet från ÅOF skall stödbehovs bedömas. Har klienten båda serviceformerna, görs två bedömningar. Det görs för att klienters behov ofta ser mycket annorlunda ut beroende på i vilken miljö de befinner sig och av vilket syfte.

En bedömning går till så att servicechefen (SC) och metod- och kvalitetschefen (MKC) inom ÅOF intervjuar två personal som känner klienten väl, i närvaro av en representant för klientens hemkommun. När intervjun är klar läser den ena av intervjuarna upp svaren på frågorna, för att se att man har förstått allt rätt. Därefter går SC och MKC ut ur rummet och gör en nivåbedömning av klientens stödbehov inom vart och ett av de sju behovsområdena. De kommer sedan tillbaka till rummet för att berätta hur man har bedömt klientens stödbehov. Därefter får såväl kommunens representant som personal möjlighet att kommentera bedömningen. Målet är att alla närvarande skall vara överens om att bedömningen av stödbehov motsvarar verkligheten.

För att sedan omsätta nivåbedömningen i ett pris, behöver det utredas hur mycket personalstöd som krävs för varje nivå inom varje behovsområde. Det har gjorts genom att ÅOF har sett på hur genomsnittsbemanningen ser ut på enheterna i innevarande års budget. Kort sagt har det räknats ut hur mycket personaltid/klient/behovsområde/vecka, som nuvarande personalstyrka räcker till (på boende har det räknats att en vecka är ca 70 timmar, d.v.s. vaken tid som klienten inte är på daglig verksamhet; på daglig verksamhet har det räknats på att en vecka är ca 30 timmar, d.v.s. sex timmar per vardag). Därefter har det bedömts till vilken nivå på varje behovsområde som nuvarande personalstyrka räcker. Därefter har texten i varje nivå styrt hur mycket personaltid som har bedömts behövas. På så sätt har ÅOF kommit fram till hur mycket personaltid per vecka varje klient behöver.

För att inte ha en individuell prissättning för var och en av klienterna, har ÅOF sedan skapat sex kategorier inom de båda verksamhetsformerna. Kategori 1 är den som kräver minst personalstöd medan kategori 6 är den som behöver mest. Varje kategori har sedan ett tids spann, så att t ex alla klienter som behöver mellan en och sju timmars personalstöd per vecka hamnar i samma kategori, vilket har ansetts vara en ofrånkomlig schablon.

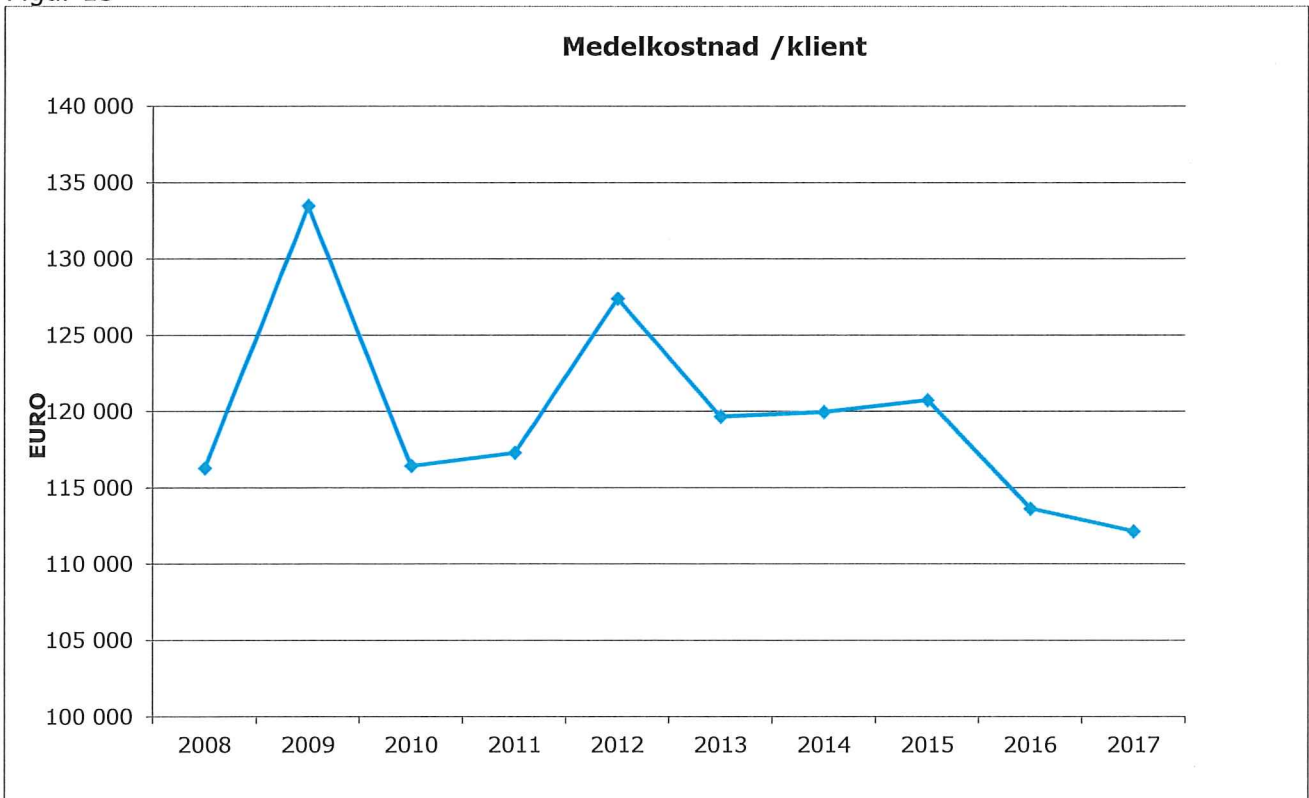
Priserna för de olika kategorierna är baserade på det faktiska bedömda stödbehovet. Vidare består priserna för de olika kategorierna av två delar. En del är den nyss nämnda stödbehovsbedömningen. Den andra delen är den som finansierar nattpersonal, personalmötestider, utbildningar, förvaltningskostnader etc. Den delen är lika för alla klienter och utgör en basavgift. Inom dagliga verksamhetens "Integrerat arbete" är priset baserat på enbart basavgiften, i den ingår besök på arbetsplatsen av förbundets personal.

ÅOF har sedan början av juni 2016 genomfört så många bedömningar som har hunnits med. Emedan det fanns en vetskap att inte alla skulle hinnas med innan budgetförslaget för 2017 skulle vara klart, fokuserades i första hand på de klienter som på sina enheter ansågs avvika mest från en "genomsnittsklient" i stödbehov. Övriga klienter är som underlag för budgetförslaget uppskattade till hälften som kategori 4 och andra hälften som kategori 3, d.v.s. de två medelkategorierna. Alla stödbehovsbedömningar skall dock göras klara under hösten 2016, varför också enskilda kommuner till viss del kan komma att få en högre eller lägre avgift till ÅOF än vad som anges i budgetförslaget. Under 2017 kommer förbundet också att genomföra stödbehovsbedömningar på korttidshemmet.

Sammantaget kan sägas att det vid intervju tillfällena har rätt stor samstämmighet mellan bedömare, kommun och personal gällande stödbehovet.

Vad dessa stödbehovsbedömningar har haft för effekt på kommunernas kostnad för en genomsnittsklient som har både daglig verksamhet och gruppboende inom ÅOF går att utläsa av nedanstående figur. Sett över 10 år har det inte skett mycket med kostnaden, förutom vid enstaka år. Sådillvida kan alltså konstatera att stödbehovsbedömningen överlag inte innebär att förbundet blir dyrare för kommunerna.

Figur 13

M 4

Bilaga 2. Förteckning över ordinarie personal

	Bokslut 2015	Budget 2016	Budget 2017
<i>Allmän- och ekonomiförvaltning</i>	7,38	7,75	7,75
<i>Fastighetservice</i>	2	2	2
<i>Socialförvaltning/Omsorgsbyrå</i>	1,83	2	3,8
<i>Daglig verksamhet</i>			
Förmän		2,15	2,5
Vårdpersonal	28,33	27,41	30,01
Totalt daglig verksamhet	28,33	29,56	32,51
Fritid och semester	1	1	0
<i>Boendeservice</i>			
Förmän		6,6	6,7
Vårdpersonal	70,74	69,18	82,8
Effektiverad vård	4,36	6	0
Invidboende	3,04	6,45	0
Totalt boendeservice	78,14	88,23	89,50
<i>Korttidsboende</i>	4,25	3,4	3,8
<i>Lägenhetsboende</i>	2,5	2,5	2,3
<i>Specialfritidshem</i>	2,75	3,24	2,29
TOTALT	128,18	139,68	143,95

Socialförvaltningen/omsorgsbyrån omfattar utöver förbundets servicechef, en ambuleraande sjukskötare, som tidigare ingått i en enskild boendeenhets personalbudget, samt numera två specialpedagoger.

my g.

Bilaga 3. Särskilda landskapsandelen

SPECIALOMSORGEN 2015 - LANDSKAPSANDEL SOCIALVÅRDEN 2017

Kommun	Kommunens självrisk ökande enligt bstrgr	Nettokostnader *) 2015 euro enl. bokslut	Kommunens självrisk	Landskapsandel specialomsorgen	Bosättnings- strukturgrupp
Brändö	54,28 %	188 943,54	102 558,55	86 384,99	1
Eckerö	57,28 %	586 000,33	335 660,99	250 339,34	2
Finström	67,28 %	746 511,62	502 253,02	244 258,60	4
Föglö	54,28 %	85 837,35	46 592,51	39 244,84	1
Geta	54,28 %	334 087,27	181 342,57	152 744,70	1
Hammarland	62,28 %	480 050,16	298 975,24	181 074,92	3
Jomala	77,28 %	980 356,49	757 619,50	222 736,99	6
Kumlinge	54,28 %	100 355,15	54 472,78	45 882,37	1
Kökar	54,28 %	0,00	0,00	0,00	1
Lemland	62,28 %	367 171,29	228 674,28	138 497,01	3
Lumparland	57,28 %	91 013,44	52 132,50	38 880,94	2
Saltvik	62,28 %	402 416,35	250 624,90	151 791,45	3
Sottunga	54,28 %	0,00	0,00	0,00	1
Sund	57,28 %	372 244,13	213 221,44	159 022,69	2
Vårdö	54,28 %	260 459,39	141 377,36	119 082,03	1
Mariehamn	85,28 %	4 327 563,75	3 690 546,37	637 017,38	8
TOTALT		9 323 010,26	6 856 052,00	2 466 958,26	

*) Uppgifter enligt Ålands omsorgsförbund k.f.:s balansbok 2015, tabell 6.4.1. Nedladdat 10.6.2016 från www.aof.ax.

Bostgr	Självrisk
1	54,28 %
2	57,28 %
3	62,28 %
4	67,28 %
5	72,28 %
6	77,28 %
7	82,28 %
8	85,28 %

Mg *yg*

Bilaga 4. Åtgärder för minskning av sjukfrånvaron år 2017

1. Åtgärder för att förebygga och hantera sjukfrånvaro

1.1. Tidigt ingripande/bry sig om samtal

Vid sjukfrånvaro mer än 5 dagar/3 mån-> samtal mellan förman och personal där även en bedömning om sjukintyg från första dag görs.

1.2. Friskvård

En förhöjd friskvårdssatsning torde leda till en sänkt sjukfrånvaro därav höjning av friskvården från 100 €/år till 150 €/år. Motionskampanjer inleds med en ökad hälsa, arbetsglädje och gemenskap som målsättning.

1.3. Företagshälsovård

lagstadgad + begränsad sjukvård inkluderande bl.a. trepartssamtal, hälsoundersökningar, arbetsförmågebedömningar, krishantering.

Sjukvård på allmänläkarnivå behövs för att tidig intervention vid sjukledighet öka genom en tät kontakt med företagshälsovården-> tidigarelagd återgång i arbete.

2. Förbättring av psykosocial miljö

2.1. Värdegrund, policys och styrdokument

Tydlig styrning och regelverk underlättar ledarnas likabehandling av arbetstagarna då ledarskapet blir homogent.

Offentligt etos/ värdegrund integreras i organisationen tydligare, vilket betyder att förväntningar och krav ställs på hur ledare och medarbetare förväntas agera internt och externt. En trivsamt arbetsmiljö och ett gott bemötande leder till ökad trivsel på arbetsplatsen och i förlängningen sänkt sjukfrånvaro.

2.2. Ledarskapssatsning

Ett utökat stöd i ledarskapet genom utbildning leder till en ökad möjlighet och kunskap inom arbetshälsa, arbetsmiljö och diskrimineringslagstiftning och likabehandling för att förbättra sannolikhet för tidigt ingripande.

2.3. Riskutvärderingar

Återkommande vart tredje år. Riskutvärdering på flertalet områden från ergonomi till psykisk hälsa. Utförd hösten 2016, utvärdering senast januari 2017.

2.4. Samtal mellan ledare och medarbetare

Medarbetarsamtal: Årligen på våren, skall utröna behov, risker och resurser. Mynnar i en individuell kompetensutvecklingsplan.

Lönesamtal: Genomförs årligen, på hösten. Individuellt tillägg ges enligt AKTA, i förhållande till prestation.

2.5. PAS, personal- och arbetarskyddet

Personalens organ för personal- och arbetarskyddsfrågor. PAS som personalens språkrör synliggörs inom organisationen -> personalens deltagande genom representation ökar vilket innebär en ökad delaktighet.

MJ eg.

2.6. Arbetstiden

Arbetstidens längd ses över inom organisationen eftersom denna anses vara viktig för välmående på arbetet.

Tillämpning av ergonomiskt arbetsschema, schemaläggare utbildas i dessa frågor. Personalen ges möjlighet att påverka i individuell schemaplanering.

Utvärdering sker kontinuerligt enligt ÅOF: s utvalda kvalitetssäkringssystem som tas i bruk år 2017.

Uppdaterad: 29.11.2016

Mj *eg*